

„Má či nemá Česká republika prosazovat Východní partnerství jako předstupeň členství postsovětských zemí v EU?“

Na toto téma debatovaly 19. listopadu v Ostravě studentské týmy z Obchodní akademie a VOŠ sociální v Ostravě-Mariánských Lázních a ze Slezského gymnázia Opava. Tento článek připravený vítězným týmem shrnuje nejdůležitější argumenty, které v debatě zazněly.

Východní partnerství, které bylo oficiálně spuštěno v průběhu českého předsednictví v Radě EU v květnu 2009, přináší pro občany České republiky nepochybně mnoho výhod, ale nese s sebou také jistá rizika, která si zaslouží pozornost a zodpovědný přístup. Z dlouhodobého hlediska ale tento projekt, který vytváří strukturu partnerství EU s Ukrajinou, Moldavskem, Běloruskem, Arménií, Ázerbajdžánem a Gruzii, aniž by byl předstupněm členství těchto států v EU, může pomoci vytvořit stabilnější prostředí na východním okraji Evropské unie. Může tak přispět k lepší stabilitě na poli migrace, energetiky, i bezpečnosti obecně.

V současné době se nejen naše země stále více potýká s problémem migrace. V největší míře se jedná o migrující občany Ukrajiny. Nyní, kvůli světové ekonomické krizi a s ní souvisejícím nárůstem nezaměstnanosti, se tento trend může ještě bolestněji dotknout našeho obyvatelstva. Momentálně na území ČR pracuje legálně více než 60 tisíc obyvatel Ukrajiny. Ukrajinci rovněž zaujímají přední místa v počtech žadatelů o azyl na našem území. Jedním z hlavních důvodů podávání žádostí o azyl je legalizace pobytu v Česku a tím i možnost legálně pracovat po uplynutí jednoho roku, a to až do rozhodnutí o udělení

či neudělení azylu. Pro ukrajinské úřady je práce Ukrajinců v zahraničí přínosem, neboť emigrací se snižuje nezaměstnanost, a tím i sociální napětí v zemi. Migrace může být za určitých podmínek prospěšná pro obě strany, je však otázkou, jaké škody způsobí, pokud se vymaní kontrole.

Předsudky vůči zemím a obyvatelům východní Evropy nejsou v České republice nijak výjimečné. Přesto ne vše, co je na východ, je špatné a spolupráce se zeměmi regionu už vůbec není krokem zpět. Naopak, plynou nám z ní jasně výhody. Česká republika je stále energeticky závislá na dovozu fosilních paliv. Bohužel, jak to většinou bývá, to, co chceme, má v moci úplně někdo jiný. A velká moc spočívá v dodávkách zemního plynu a ropy, jak jsme se již mohli přesvědčit v lednu letošního roku. Jaký mráz zavane z Kremle tuto zimu, je prozafím ve hvězdách. Energetická závislost Evropské unie na ruských surovinách, a tím zapříčiněná závislost EU na Ukrajině jako tranzitní zemi, je ovšem nepřehlédnutelná.

Aby se EU alespoň částečně vymanila z této závislosti, měla by se mnohem více angažovat v posilování energetického trhu. Problém by mohla pomoci vyřešit do budoucna jaderná energie, ale zatím toto řešení přichází v úvahu jen v omezené míře. Vybudování „společného regulačního prostoru“ kolem Evropy může napomoci vytvoření společných tržních, tranzitních a environmentálních pravidel a v neposlední řadě i tržní integraci. Evropa si nemůže dovolit ten luxus

zaměřit se jen na několik málo zdrojů. Potřebuje diverzifikovat dodávky a potřebuje bezpečné tranzitní cesty.

Když si dovolíme doufat, že v dnešním světě peněz a čísel není vše pouze o financích, můžeme nahlédnout na lidskou stránku Východního partnerství. Mluvíme zde o sociopolitické situaci na Ukrajině, v Moldavsku, Bělorusku, Arménii, Ázerbajdžánem a Gruzii. V mnoha státech vládou lidé, kteří úmyslně manipulují s volbami a porušují lidská práva; v některých z těchto zemí hrozí nebo dokonce občas probíhají ozbrojené konflikty.

V dnešní době by bylo velmi krátkozraké ignorovat jak konflikty na území východní Evropy, tak i jejich zárodky v tak bezprostřední blízkosti států EU. Jakýkoliv konflikt, který se rozvine v této nestabilní oblasti, může přinést ohrožení celé Evropy. Nemůžeme před nimi zavírat oči a tvářit se, že zmizí: jednou z hlavních priorit EU by mělo být budování stability a bezpečnosti v těchto zemích východní Evropy.

Úspěšné navázání bližších vztahů mezi těmito zeměmi a EU může vést k posilování demokracie. Důraz musí být kladen na zajištění základních lidských práv, např. svobodu projevu, ochranu menšin, svobodné volby a transparentnost veřejné správy. EU

jakožto instituce, která má za úkol sjednotit Evropu do jednoho konkurenceschopného celku, se musí angažovat i v jejich méně stabilních částech a snažit se napomoci stabilizovat demokracii a úctu k lidským právům. Právě podpora demokracie, dobré správy věcí veřejných a stability je jednou z klíčových složek projektu Východního partnerství.

Evropská unie je jednou z největších obchodních velmocí a jedním z nejvýznamnějších poskytovatelů finanční i technické pomoci chudším zemím. Vnější hranice EU se nemají stát novou bariérou oddělující tyto země od EU. Cílem je navázat vztah s každou z těchto zemí založený na obchodu, hospodářské a politické spolupráci, spojit své síly v oblasti výzkumu a vývoje, ochrany životního prostředí, vědy a kultury i odborné pomoci. Obyvatelé východní Evropy by měli získat vizi začleňování se do širší evropské rodiny včetně možnosti cestovat a svobodně obchodovat se svými protějšky za hranicemi. Tyto hranice by se pak měly stát oblastmi spolupráce a prosperity, nikoliv strohými dělícími liniemi mezi bohatými a chudými.

Zuzana Procházková, Barbora Bomská, Jana Haroníková, Veronika Naivertová, Elena Rončková, Kateřina Šafářová, Karolína Šrámková
Obchodní akademie a VOŠ sociální, Ostrava-Mariánské Hory

Videozáznam z debatního večera můžete zhlédnout na www.euroduel.cz.

Tento článek nevyjadřuje stanovisko Respekt institutu, Klubu mladých Evropanů, ani Úřadu vlády ČR. Nemusí ani odpovídat osobním názorům členů studentského soutěžního týmu.